

Politika Dergisi - Tuma Çelik

İçeriği Yazan: [Ümre PiŞGİN](#) [1] Zaman: Paz, 03/02/2013 - 01:27

PD Roportaj Ekibi: [Ümre PiŞGİN](#) [1]

Suriye’de iç savaşın derinleşmesine paralel olarak insani kriz de artmaktadır. Savaştan etkilenen Suriyeli gruplardan biri de Süryanilerdir. Bu bağlamda IMPR olarak Avrupa Süryaniler Birliği (ESU) Türkiye Temsilcisi ve Süryanice yayın hayatına devam eden Sabro(Umut) Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Tuma Çelik ile Suriye’deki Süryanilerin durumuna yönelik bir mülakat gerçekleştirdik.

IMPR: Mülakat talebimizi kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederiz. Sizin de bildiğiniz üzere Suriye’de yaşanan iç savaştan tüm Suriye halkı ciddi şekilde etkilenmektedir. Bu kapsamda Suriye medeniyeti içinde, tarihi, toplumu ve kültürünü kapsayacak şekilde Süryanilerin rolü konusunda sizlerin görüşlerinizi öğrenmek isteriz.

TÇ: Sesimizi duyurma konusunda yardımcı olduğunuz için ben size teşekkür ederim. Evet, gerçekten bugün Suriye’de çok büyük bir dram yaşanıyor. Binlerce yıldır bir arada yaşayan halklar, diktatör rejimlerin çıkarları için birbirini boğazlama konumuna geldiler ve bundan en fazla zarar görenlerden birisi Süryani halkıdır.

Süryani halkı, bin yıllardır bu topraklarda yaşayan Ortadoğu’nun en eski halklarından birisidir.

Tarihi boyunca insanl  a büyük hizmetler sunarak, insanlığın beşiğini oluşturan coğrafyada

yaşamını s  rd  rm     r. Asur-Babil uygarlıklarının devamı olarak bu coğrafyada insanlığa

de?er katarak ya?am mücadelesi verdi. H?ristiyanl??? kabul ettikten sonra da halk olarak adeta,

kendini salt ya?am felsefesine b?rakm??, di?er halk ve topluluklarla bar??ç?l bir ?ekilde

yaşamın ve ilişkilerini devam ettirmeye çalışmaktır. Ama Süryani bu yapıya ve durumuna

rağmen, halk olarak hep geride bırakılmak istenmi, kimliği inkâr edilmi ve sürekli

istenmeyen bir halk olarak unutturulmaya çal???lm???t?r. Bu yüzden de tarih içerisinde Süryani

halk?; u?rad??? katliamlar, ya?ad??? bask?lar ve maruz kald??? politikalar nedeniyle, üzerinde

binlerce y?ld?r ya?ad??? co?rafyada nüfusu sürekli olarak azalm??t?r.

Süryani halk?, özellikle yurtd???na göç etmeye ba?lad?ktan sonra kendi kimli?ine, ülkesine ve

tarih içerisinde yarattı?? de?erlere daha fazla sahip ç?kmaya ba?lad?. Bu durum üzerinde

ya?ad??? ülke topraklar?nda da kendini göstermeye ba?lad?. Günümüzde bu anlamda her türlü

mücadele yöntemini kullanarak kendini bu coğrafyada var etmenin çabasına vermektedir.

IMPR: Süryaniler genel olarak Suriye'nin hangi bölgelerinde yer almaktadır? Doğrudan çatışmaların yaşandığı bölgede Süryaniler bulunmakta mıdır?

TÇ: Biliyorsunuz, Suriye ile Süryani kelimelerinin birbiri ile örtüşen çok yanları var. Yani aslında Suriye Süryanilerin vatanıdır. Ya da Süryani, Suriyeli anlamına geliyor. Bu durum, tarihsel olarak da doğru. İnsanlığın yerleşik hayata başladığı tarihin ilk dönemlerinden bu yana Suriye’de Süryaniler yaşadı. Suriye genelinde yaratılan birçok değer de herkesten fazla Süryanilerin emeği var. Dolayısıyla geçmişte Suriye’nin her tarafında Süryaniler vardı. Ancak zaman içerisinde yaşanan göçler nedeniyle durum değişti.

Bugün Suriye’nin Kuzeyi’nde “Cezire bölgesi” denilen alanda; Haseke, Halep ve çevresinde,

Batı Suriye'de Hristiyan Vadisi anlamına gelen "Vadi el Nasara" denilen bölgede; Tartus,

Humus ve çevresinde, Şam ve çevresinde yoğun olarak yaşamaktadırlar. Bu bölgelerden Şam,

Humus ve Halep'te çok yo?un çat??malar ya?and? ve bu çat??malar defa Süryanileri önemli

ölçüde etkiledi. ?imdi bu çat??mal? durum Cezire bölgesinde de yay?lma sinyali veriyor.

IMPR: Baas rejiminin Süryani halkına yaklaşımını nasıl değerlendiriyorsunuz?

TÇ: Yaklaşık olarak 40 yıldır devam eden Baas rejimi, bir diktatörlük rejimiydi. Üstelik bu rejim azınlık bir kesime dayanıyordu. Dolayısıyla ayakta kalabilmek için güçlü bir istihbarat ağına ve kendine bağlı zayıf kesimlere ihtiyacı vardı. Süryaniler bu anlamda en ideal grup görünümündeydi. Çünkü bu grup, herkesten baskı görüyor ve kimse tarafından desteklenmiyordu. Rejim çok kısa bir süre içerisinde, yaptığı manevralarla, “göz boyamalar”la Süryaniler arasında kendine bağlı çevreler oluşturdu. Bu kesimler çok küçük bir nüfusu temsil etse bile, sesleri çok çıktığından dolayı kısa zamanda söz sahibi oldular. Dışardan bakınca da “Süryaniler Baas rejimi ile birlikte hareket ediyor” görünümü ortaya çıktı. Oysa bu rejim süresince Süryaniler’in durumunda anayasal anlamda hiçbir düzenleme ve geliştirme olmadı. Kimlikleri tanınmadı ve etnik, ulusal anlamda hep inkâr edildiler. Dilleri dinleri bile, fiili olarak kabul edildi ama yasallaştırılmadı. Bu yüzden de bu rejim süreci içinde asimilasyon yaygınlaştı ve büyük göçler yaşandı.

IMPR: Süryani halkı ibadet ve inanç özgürlüğünü Suriye içinde rahatça yerine getirebiliyorlar mı?

TÇ: Dediğim gibi, rejime muhalefet edilmediği sürece fiili olarak bu özgürlükleri kullandılar. Ama yasal anlamda hiçbir dayanakları yok. Dolayısıyla da dönem dönem değişiklikler yaşandı. Yani rejime karşı sessiz durduğunuzda, ne yaparsanız yapın size kimse bir şey demiyordu. Ama herhangi bir şikayet dile getirdiğinizde size yapılmayan bırakılmazdı.

IMPR: Suriye'deki Süryani STK'larının çalışmaları nelerdir?

TÇ: Bir bütün olarak Suriye’de, yasal olarak sivil toplum kuruluşlarının kurulması ve çalışma yürütmesi mümkün değildi. Ancak yasal dayanakları olmadan çalışan değişik Süryani STK’ları bulunuyordu. Bunlar genelde din ve kültür alanında çalışma yürüttüler. Son dönemde kurulan STK’lar da bu görünüm altında toplumun örgütlendirilmesi ve yaşanan sıkıntıların oraya konulması konusunda çabaları oldu. Bir dereceye kadar da başarılı olduklarına inanıyorum. Yoksa Süryanilerin durumu şimdikinden çok daha kötü olurdu diye düşünüyorum. Çünkü şu an baktığımızda, rejime karşı mücadele eden kesimlerin çok büyük bölümünün, bu kesimlerde çalışan ve yer alan insanlar olduğunu görüyoruz.

IMPR: Süryani halkın yeni Suriye’den beklentileri ve talepleri nelerdir? Gelineen noktada Süryani kesimin endişeleri nelerdir?

TÇ: Süryaniler aslında eşit ve demokratik bir Suriye istiyorlar. Herkesin eşit olduğu, kimsenin inkâr edilmediği, kimseye baskı uygulamadığı eşit ve demokratik bir Suriye. Çünkü Suriye’de; halklar, dinler, mezhepler, kültürler, diller, kısacası her anlamda çok değişik renkler var. Bu renklerin hiçbirinin diğerinden ne üstün ne de aşağı kalır bir yanı yok. Dolayısıyla hepsinin özgür bir ortamda ve bir arada yaşaması gerekiyor. Kısacası Süryaniler bunu istiyor.

Ama gelinen a?amada maalesef birçok korku ta??yor Süryaniler. Çünkü ?u an ya?anan sava?

nedeniyle gün geçtikçe halklar, dinler ve mezhepler arasında dü?manlık geli?tiriliyor. ?nsanlara

bir arada ya?ama ?ans? b?rak?lm?yor. Bask?c?, tekçi ve totaliter baz? guruplar?n, Suriye'yi bu

duruma bilerek sürüklediklerine inanıyorum. ??te bizim, Süryanilerin kaygısı bu grupların

başarı kazanmasıdır.

IMPR: Süryanilerin diğer Suriyeli gruplarla ilişkilerini nasıl değerlendiriyorsunuz? Örneğin, Sünni Araplar, Aleviler ve Kürtlerle ilişkileri nasıldır?

TÇ: Suriye'deki Süryaniler; kültürel olarak Araplara, dinsel anlamda Alevilere, coğrafik anlamda da Kürtlere daha yakın görürler kendilerini. Bu yüzden de bütün kesimlerle barış içinde yaşamaktan yanadırlar. Hiç kimseye karşı bir düşmanlıkları yoktur. Her kesimle bir şekilde ilişkileri vardır. Ancak radikal İslamcılarla ilişkileri sınırlı ve hatta olmasını istemezler.

IMPR: Suriye'deki iç savaş sırasında Süryaniler seslerini duyuramamaktan kaygılılar bu anlamda dünya kamuoyu ve devletlerinden beklentileri nelerdir?

TÇ: Doğrudur. Süryaniler, Suriye'de yaklaşık % 15 gibi büyük bir nüfus oranına sahip olmalarına rağmen uluslararası platformlarda gerektiği gibi dikkate alınmıyor, gündeme getirilmiyorlar. Ortaya atılan değişik senaryolarda hesaba katılmıyorlar. Aslında bunun inkârcılıktan başka bir şey olmadığına inanıyoruz. "Süryaniler örgütlü değil, seslerini duyuramıyor, taleplerini ortaya koyamıyorlar" diye bir iddia ortaya atıla bilinir. Ama bu iddia doğru değildir. Çünkü, isyanın başladığı ilk günden buyana, ister Suriye'de, isterse de Suriye dışında yürütülen bir çok çalışmada Süryaniler sürekli yer aldılar. Ancak, kamuoyu oluşturan çevreler maalesef Süryanileri dikkate almadı ve seslerini duyurup taleplerini ortaya koymadı. Bu anlamda bizim beklentimiz; Süryanilerin de görülmesi ve taleplerinin dikkate alınmasıdır. Unutulmamalıdır ki, tek bir insanın bile hesaba katılmadığı, inkar edildiği, baskı altında tutulduğu bir yerde barıştan ve demokrasiden bahsedilmez.

IMPR: Suriye içinde Süryaniler için özerk bölge oluşturulursa bu bölge nerede konumlanmalıdır?

TÇ: Bizim istediğimiz; her halkın, her rengin kendisini rahatça ifade edip geliştirebildiği bir ortamın sağlanmasıdır. Mücadelemizi bu temelde veriyoruz. Başarabileceğimize de inanıyoruz. Bizim bu isteğimiz bir ütopya da değildir. İsviçre bu anlamda çok güzel bir örnektir. Bir devlette 4 halk, 4 dil, farklı din ve mezhep bir arada yaşayabilir. Yeterki kimse kendisini diğerinden üstün görmesin. Bu durum merkezi olabileceği gibi coğrafik olarak da yerleştirilebilir. Yine İsviçre bu anlamda çok iyi bir örnek. Aynı devlette, aynı kanton (vilayet)’a ait belediyeler değişik halk, dil, din ve kültüre mensup olabilir. Bu anlamda ortaya çıkabilecek bir yapıda Süryanilerin yaşadığı kuzey ve batı bölgeleri Süryani kimliğinin yaşam alanlarıdır. Ama bütün bunların yanında olur da farklı bir yapı ortaya çıkarsa, yani federasyon veya özerk bölgeler oluşursa bizler de Suriye’nin en eski halkı olarak böyle bir yapı içerisinde Halkımızın saf olarak yaşadığı ve “Vadi el Nasara” diye tanımlanan Batı Suriye ile Kuzey Suriye’de çoğunluk oluşturduğumuz Cezire bölgesindeki alanlarda konumlanmamız gerekmektedir.

IMPR: Suriye Süryanilerinin Türkiye’den beklentileri nelerdir?

TÇ: Bildiğiniz gibi Türkiye, Ortadoğu’da önemli bir güce sahip ve ağırlığı olan bir ülkedir. Tarihsel olarak da bölgede yaşayan hemen her ülke ve her halkla bir şekilde ilişkisi oldu. Kimi iyi kimi kötü izler bırakan bu ilişkilerin, günümüz koşullarına göre yeniden şekillendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bugün Türkiye, Suriye sorunununda daha çok “Sünni Araplarla birlikte hareket ediyor” görüntü içinde gözükmüyor. Bence bu yanlış. Çünkü Suriye’de sadece Sünni Arap yok. Çok halk ve kimlik var. Dolayısıyla bunlardan herhangi birini, diğerinden daha fazla ön planda tutmak, hele hele Türkiye gibi bu farklılıkları içinde taşıyan bir ülke için mantıklı ve doğru bir yaklaşım değildir. Ki geçmişte Irak’ta uyguladığı ve Türkmenleri esasa alan bu politika başarılı olmamıştır. Bize göre Türkiye, geçmişte Irak’ta sadece Türkmenleri esas alan bir politika uygulamak yerine biz Süryanileri ve diğer halkları da dikkate alsaydı daha başarılı olurdu. Bu anlamda bizim beklentimiz; Türkiye’nin, Suriye ve Süryani gerçekliğine daha fazla dikkat etmesi ve daha aktif şekilde hareket etmesidir. İkincisi biz, ne Türkiye’nin ne de diğer dış güçlerin Ortadoğu’da Süryanilerin sahip olduğu potansiyel gücün farkında olduklarına inanmıyoruz.

Ortado?u ölkelerinden gelen 500 binden fazla Süryani var. Bunlar?n yan?nda Lübnan ve Irak'ta

da çok büyük bir Süryani kitlesi var. Üstelik bütün bunlar?n da bir-biriyle akrabal?k ve yo?un bir

ilişkisi var. Bu yüzden biz Süryanilerin, bugüne kadar ele alındığından farklı bir şekilde ele

alınıp değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu şu demek; hiçbir devlet artık eskisi gibi,

kilisenin bir kanad?n? ele al?p Süryanileri muhatap al?yorum demesin. Bir güç ki bu Türkiye

olur, ba?ka bir güç olur; e?er gerçekten Süryanileri dikkate almak ve onlar? kazanmak istiyorsa

gerçek muhataplar?yla oturur planlama yapar. Tabi bunu yaparken de kendi içinde ya?ayan

Süryani halk?na da gereken de?eri vermesi gerekir.

IMPR: Türkiye toplumuna vermek istediğiniz mesajlarınız var mıdır?

TÇ: Biz Suriye'deki bütün renklerin barış ve demokratik bir ortamda bir arada yaşamasını istiyor ve bunun için mücadele ediyoruz. Bunun herkes için en doğru talep olduğuna inanıyoruz. Birilerinin, bu ister rejim, isterse de rejim karşıtı güçler olsun, kendilerini dayatması ve statükoları devam ettirmeye çalışması yüzünden savaş gün geçtikçe gelişmekte ve acımasızlaşmaktadır. Bu akan kanın biran önce durdurulması için herkesin elinden geleni yapmasını istiyoruz. İçinde, Suriye'deki bütün renkleri taşıyan komşu Türkiye toplumunun bu anlamda üzerine düşeni yapmasını bekliyoruz.

IMPR: Çok teşekkür ederiz.

Bu mülakat IMPR Okul Suriye Editörü Ümre Pişgin tarafından gerçekleştirilmiştir.

Yorumlar

İNSANLIĞIN BİTTİĞİ YER SYRIA. _____köylüü

İçeriği Yazan: MÜCAHİT KUBİLAY Zaman: Paz, 03/02/2013 - 02:59

eline silah alan , karşısındakini öldürüyor.

suçluymuş suçsuzmuş bakmıyor.

her yeri bombalıyorlar , yakıyorlar , yıkıyorlar.

kendi vatanlarını yok ediyorlar.

yaşamak isteyen eline silah alıyor.

yaşamak için karşındakini öldürmek zorundasın.

ya sen ya o.

hayatta kalmanın tek çaresi , silahın olması.

esatın askeri var , orduları var , tankları topları uçakları var.

rejmi destekleyen paralı şabia güçleri var.

elleri kelepçeli olanlara işkence yapıyorlar ,

masum silahsız insanları öldürmekten bıkmıyorlar.

muhaliflerde öldürüyor.

allahuekber diyor , ateş ediyor , bomba atıyor.

öldürdükçe öldürüyorlar , öldürdükçe seviniyorlar.

türkmenler var , iki arada bir derede kalmışlar.

türkmenlerin üstüne , uçaklar bomba atıyor.

arabın eşeği kadar bile değerleri yok türkmenlerin.

nasıl olsun ki.

türk kelimesinden bile rahatsız olan , bizi yöneten devlet büyüklerimiz.

suriyeli araplara verdiği desteği , türkmenler için hiç vermiyorlar.

yalnız kalmış suriyeli türkmenler , çaresiz kalmış.

iki , üç , beş arada , yangın içinde kalmış türkmenler.

turan ordusu kurulacak diye haberler çıktı.

zulüm gören suriyeli türkmenlere , kerküklü türkmenlere sahip çıkıldı da.

bir tek turan ordusu eksik kaldı.

at yalanı semer yapayım inananı.

_____köylüüü

- [Toplumsal](#) [2]

Kaynak URL (15/05/2024 - 12:03 tarihinde yazdırıldı):

<https://www.politikadergisi.com/roportaj/politika-dergisi-tuma-celik>

Bağlantılar:

[1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/umre-pisgin>

[2] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/toplumsal>